

Miksi nuori radikalisoituu ja käy pyhää sotaa?

Markku Mattila

Viime aikoina olemme saaneet kuulla ja lukea maahanmuuttajataustaisten nuorten radikalisoitumisesta ja lähtemisestä jihadistiseen ”pyhään sotaan”. Ilmiö on herättänyt ihmetystä ja selityksen perään on kysely. Mielestäni lähelle ongelman ydintä osui Helsingin Sanomien artikkeli (18.2.2015, B8). Se oli aliotsikoitu ”Pyhään sotaan lähtijöitä leimaa liiallinen halu tehdä oikein ja elää merkityksellinen elämä”.

Avainsana on *merkityksellinen*. Niin maahanmuuttajanuoret kuin kantaväestönkin nuoret haluavat elämäänsä nimenomaan merkityksen, tarkoituksen. Elämän tarkoituksiksi ei kaikille nuorille riitä esimerkiksi välineellinen koulunkäynti eli opiskelu vain elämässä ”menestymisen” keinona tai omaan itseensä keskittyvä konsumerismi. Nuoret haluavat elämälleen näitä korkeamman, puhtaamman ja ihanteellisemmän merkityksen.

Suomalaisen kantaväestön kohdalla on jo vuosia puhuttu huolestuneeseen sävyyn ”kettutyttöilystä” (ympäristötietoisuudesta sisältäen eläinten oikeudet) tai vaihtoehtoisten toimintatapojen etsimisestä, esimerkiksi anarkismista. Historiallisesti sama merkityksen etsintä on ollut moottorina esimerkiksi hippiliikkeessä, Suomen 1960-luvun kulttuuri-radikalismissa, eurooppalaisessa 1960–1970-luvun terrorismissa, punk-liikkeessä tai vaikkapa nuoruusiän uskoon tulossa rippileirillä.

Jihadismi on ilmiönä samaa sukua. Se tarjoaa elämälle selityksen, suunnan, tarkoituksen ja merkityksen. Se myös puhuttelee sekä kantaväestön että maahanmuuttajien lapsia, sillä kumpiakin on lähtenyt jihadistien riveihin. Tämä osoittaa, ettei se ole niinkään kulttuurisidonnaista vaan enemmänkin ikäkausisidonnaista.

Maahanmuuttajien ryhmässä ilmiö koskee nimenomaan toisen sukupolven nuoria. He ovat syn-

tyneet ja kasvaneet maassa, joka on heidän vanhemmilleen uusi kotimaa. Usein he kasvaessaan havaitsivat, että huolimatta kantaväestön kanssa vietetystä yhteisestä elämästä, koulutuksesta, kokemusmaailmasta ja kielestä, he aina yhä ovat ’toisia’. Tätä heijastavat tässäkin tekstissä käytetyt termit ”maahanmuuttajataustainen” tai ”toisen sukupolven” maahanmuuttaja. Maahanmuuttajuudesta ei koskaan näytä pääsevän eroon. Toiseus vielä korostuu sellaisissa ’valkoisissa’ maissa kuin Suomi. Niissä vallitsevasta ihonväristä poikkeavan värin omaavat ovat jatkuvasti silmätikkaina.

Nämä toisen sukupolven nuoret kokevat usein karvaasti, että vanha hokema ”reenaa, reena, pääset porukkaan” ei pidä paikkaansa. Porukkaan ei ole pääsyä. Vienee sukupolven tai kaksi ennen kuin esimerkiksi Suomesta tulee ’värisokea’ yhteiskunta. Se saavutetaan vain lasten ja nuorten integroitua vapaasti keskenään. Kysyin kerran maahanmuuttajapainotteista koulua käyviltä (kantasuomalaisilta) lapsilta, oliko koulussa ulkomaalaisia. Heidän mukaansa ei ollut. Lähemmässä keskustelussa kävi ilmi, että yksi jos toinenkin luokkatoveri oli syntynyt Suomen ulkopuolella tai hänellä oli ulkomailla syntyneet vanhemmat. Silti ulkomaalaisia luokkatovereita ei ollut. Juuri näin sen pitää ollakin.

Käytännön opetus tästä esimerkistä on se, että lasten ja nuorten – ja myös aikuisten – on ”päästävä porukkaan”. Maassa oleskelevat ihmiset pitää pystyä liittämään osaksi väestöä niin, että samat mahdollisuudet ja velvollisuudet aukeavat kaikille. Kyse on jo täällä olevista ihmisistä. Täällä olo on tosiasia, joka pitää hyväksyä ja jota pitää kunnioittaa. Heiltä ei pidä tiedustella sanallisesti tai sanattomasti ”koska muuten aiot lähteä täältä”. He nimittäin saattavat lähteä ihan muuhun seuraan, kuin tiedustelijat olettavat.